

Posudek vedoucí na bakalářskou práci

Viktória Firmentová

Chronotop cesty v dílech Mrtvé duše N. V. Gogola a Moskva – Petušky V. V. Jerofejeva

The chronotope of the road in the literary works Dead souls by N. V. Gogol and Moscow – Petushki by V. V. Erofeev

Ústav východoevropských studií

Povinné hodnocení

	1	2	3	4	5
Struktura práce	X				
Formální podoba práce	X				
Stylová a jazyková úroveň	X				
Výběr literatury		x			
Teoretické zpracování tématu	X				
Vlastní přínos práce, osobní zaujetí tématem	X				
Kreativita, původnost zpracování		x			
Splnění zadání práce	X				
Přínos práce pro daný obor	X				

Viktória Firmentová se ve své práci zabývá dvěma žánrově, ale i tematicky blízkými prozaickými díly, Gogolovými Mrtvými dušemi a prózou Moskva-Petušky od V. Jerofejeva. Pro svůj výzkum zvolila metodu přehledné, důkladné a v mnohém i objevné analýzy. Ve volbě i zpracování tématu od počátku projevovala samostatný přístup. Svým zpracováním v mnohém překračuje běžné rozměry i cíle bakalářské práce. Ke kladům práce náleží rovněž vyrovnání se s odbornou literaturou, ačkoli zde byla autorka poněkud závislá na doporučeních školitele – proto je hodnocení v tabulce v této rubrice mírně

sníženo; je však třeba zdůraznit, že vždy skvěle využila a zúročila doporučené zdroje a zapojení do vlastního výkladu je výsledkem jejího tvůrčího přístupu. Jednotlivé drobné odbočky nevedly k zbytečnému „rozkošatění“ práce, ale doplňují a dokreslují výchozí hlavní téma.

Práce je rozdělena do několika kapitol, které jsou vzájemně argumentačně provázány. První část je hlavně teoreticky zaměřená: Firmentová v ní nastiňuje obecné tendence a výchozí kategorie, které dále ve své práci využije; ukazuje na spojitost literárního času a prostoru; zvláštní pozornost upřela na motiv cesty (kromě studie Michaila Michailoviče Bachtina Čas a chronotop v románu zde využila též práci Zdeňka Hrbaty, opřela se také o typologii polské literární historičky Janiny Abramowské a o koncepty J. M. Lotmana či Vladimíra Svatoně.). V druhé – poetologické a genologické – části práce vymezila žánr poemy v próze; poukázala v této souvislosti na odklon od tradičního pojetí básnické poemy, v kontextu vývoje poemy v próze naznačila žánrovou rozkolísanost, tendence k synkretismu a inovacím. Třetí a čtvrtá část práce je věnována detailnější analýze zmíněných motivů a témat ve dvou vybraných textech; Firmentová též zkoumá, jak chronotop cesty ovlivňuje celkový charakter děl a jak lze skrze něj interpretovat zobrazení Ruska. V závěru práce porovnává formální, stylistické a motivické prostředky ve dvou zvolených dílech.

V celku své práce autorka tedy spěje k podrobnější motivické a stavební analýze vybraných děl; rozšiřuje a obohacuje jejich interpretační možnosti. Mé počáteční obavy, zda je možné tak přímým a prostým tahem spojit tak časově vzdálená díla, byly rychle rozptýleny: Firmentová odhalila mezi Gogolem a Jerofejevem nečekané spojnice, a poukázala tak nepřímě na to, že Gogola lze vnímat nejen jako inspirátora ruské moderny, ale i postmodernismu. Třetí kapitola představuje zdařilý pokus o srovnání obou poem, zejména co do jejich motivického rozboru. Oddíly jako „cesta po Rusí“ dále ukazují, že autorka je schopna nejen interpretace dílčích uměleckých prostředků, ale zamýšlí se i nad vyššími významovými rovinami textů („metaforická cesta“).

Otázky pro obhajobu:

1. Lze na základě shromážděného materiálu dospět k zobecňujícím soudům o místě Gogola v tradici ruské postmoderny? Odhalil Vám výzkum nějaké nové aspekty ruského postmodernismu?
2. Jaké další umělecké texty byste – z literárně historického hlediska – postavila do naznačené řady? Dalo by se uvažovat i o textech primárně nezamýšlených jako umělecké (cestopisy, zápisky z cest, úvahy o Rusku, dějinách, společnosti apod.?)

Výklad, jak již řečeno, zůstává plně otevřen estetickým hodnotám sledovaných děl a ve svém úhrnu přináší čtivé a vyvážené zhodnocení jedné z důležitých kapitol ruských kulturních dějin. Firmentová ve svém textu nabízí pokus o nestranný pohled, o pochopení vnitřní provázanosti jednoho z vrcholných děl ruské klasiky s již rovněž kanonickým textem ruské postmoderny. K přednostem její bakalářské práce patří konciznost, vyváženost a přehlednost výkladu; po formální a stylistické stránce – až na zanedbatelné drobnosti – v ní nebyly shledány žádné závažné nedostatky. Předložená práce zcela splňuje požadavky kladené na tento typ textu. Práci k obhajobě doporučuji a navrhuji známku výbornou.

V Praze dne 2. 8. 2022

Mgr. Hana Kosáková, Ph.D.